

*Del Col. de la Comp. de las de honoras.
N. 13. 278*

IAC. SIMANCÆ
PACENSIS
EPISCOPI,

DE DIGNITATE
EPISCOPORVM
Summarium.

ANTVERPIÆ
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXV.

PRAEFATIO.

NE ignorantiam praetexere queant ij, qui honorem debitum non praestant episcopis; & ut inflati & carnales homines, qui eos scienter contemnuunt, confundantur & resipiscant; breuiter & succincte multa collegi, quibus facillè quis intelligat, quanta sit episcoporum dignitas, & quali sit honore afficienda. qua quidem non solum Pontifices maximi decorantur, sed etiam Omnipotens Deus, Christus redemptor noster, ab apostolorum principe in epistola priorè, cap. 2. nominatur, his ipsis verbis: Eratis sicut oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum uestrarum. Atque hac quidem haecenus, nunc ad rem.

DE

DE DIGNITATE

EPISCOPORVM.

EPISCOPORVM DIGNITAS

non est inuentionis humanae, sed institutionis diuinæ. Cap. 1.

PAULVS apostolus apud Lucam euangelistam, Attēdite (inquit) vobis, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, regere ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Act. 20.

Sanctus Ignatius epist. 3. Episcopus non ab homine, sed à Deo habet promotionem.

Anacletus Papa martyr epist. 3. Sacerdotum ordo bipartitus est, sicut Dominus illum instituit, episcoporum & presbyterorum.

Diuus Iacobus ab ipso Domino ordinatus fuit in episcopum, ut Clemens lib. primo recognitionum est auctor.

Sanctus Augustinus lib. de quaestionibus veteris & noui testamēti, ait Christum Dominum priusquam in caelos ascenderet, eleuatis manibus apostolos benedixisse, eosque episcopos instituisse.

Denique concilium Tridentinum declarat, episcopos à Christo, & Spiritu sancto institutos esse, atque ab ipso potestatem habere; sess. 23. can. 6.

A 2 EPI-

4 DE DIGNITATE
EPISCOPI SVNT LEGATI

Christi & eius locum tenetes. cap. 2.

Petrus apostolus dixit: Zachæum vobis ordinaui Episcopū, quem quasi Christi locum seruante honorare debetis, obediētes ei ad salutem vestram: quod sanctus Clemens retulit lib. 3. Recognitionum.

Idem Clemens epistola 3. Omnis Pontifex sacro chrismate perunctus, & in ciuitate constitutus, charus, & pretiosus hominibus oppido esse debet: quē quasi Christi locum tenentem honorare omnes debent.

Diuis Anacletus epistola 2. Episcopi à Christo missi sunt, & eius funguntur legatione.

Euaristus Papa epist. 2. Sacerdotes vice Christi legatione funguntur in ecclesia, & sicut ei sua est cōiuncta sponsa, hoc est ecclesia; sic episcopi iunguntur ecclesie vnicique pro portione sua.

Eusebius Papa epist. 3. Caput ecclesie Christus est: Christi autem vicarij sacerdotes (id est episcopi) sunt, qui vice Christi legatione funguntur in ecclesia.

Clemens quintus: episcopi dicuntur sanctissimi, & Christi legati existunt, clem. 1. §. nec super de pœnis.

EPISCOPI SVNT ANGELI, ET
oculi Domini, clauis ecclesie, atque columna. Cap. 3.

SACER

EPISCOPORVM. 5

SACER Dionysius lib. De ecclesiastica hierarchia, cap. 7. parte 3. Diuinus antistes, vt scripta diuina testantur, interpret est diuinorum iudiciorum, angelus enim est Domini Dei, rerum omnium præpotentis.

Diuis Clemens epist. 1. Petrus apostolus episcopos, clauis ecclesie, & oculos Domini esse dicebat.

Pius Papa: Episcopi à Deo sunt iudicandi, qui eos sibi oculos elegit.

Clemens quintus: Episcopi spirituales sunt patres, nostrique fratres, & coepiscopi, columnæ comprobantur ecclesie, clem. 2. §. nec super de pœnis.

EPISCOPORVM VNVS EST
ordo. Cap. 4.

SANCTVS Anacletus epist. 3. Episcoporum ordo est vnus, licet sint, qui primates aut patriarchæ vocentur.

Idem ibidem: Amplius quàm duos ordines, episcoporum scilicet, & sacerdotum nec nobis à Deo collati sunt, nec apostoli docuerunt. episcopi autem apostolorum, presbyteri septuaginta discipulorum locum tenent.

Beatus Damascus in epist. de chorepiscopis: Ordines sunt duo tantum primi in ecclesia, id est apostolorum, & septuaginta discipulorum.

Cyprianus lib. de vnitare ecclesie: Episcopatus

A 3

scopatus

scopatus quidem vnus est, cuius à singulis in solidum pars venetur.

Isidorus lib. 7. etymologiarum: Episcoporum ordo quadripartitus est, id est, in patriarchis, archiepiscopis, metropolitans, atque episcopis; sed omnes episcopi nominantur: priuato autem nomine quidam vtuntur propter distinctionem potestatum, quã singulariter acceperunt. c. clericos. 21. distinct.

EPISCOPI SVNT VERI
apostolorum successores. Cap. 5.

SANCTVS Clemens epist. 1. Episcopos vicem apostolorum gerere Dominum docuisse Diuus Petrus dicebat.

Idem confirmat beatus Anterus in epist. ad episcopos Bæticae.

~~Anacletus~~ Papa epist. 2. Apostolis decedentibus, in locum eorum successerunt episcopi.

Idem Diuus epist. 3. Episcopi apostolorum locum tenent.

Vrbanus Papa epist. de rerum communiõne: Episcopi locum tenent apostolorum c. vlti. 68. distinct.

Eusebius Papa epistola. 3. Manus impositionis Sacramentũ magna veneratione tenendum est, quã ab aliis perfici non potest, nisi à summis sacerdotibus; neque à tempore apostolorum ab aliis, quã ab illis, qui eorum

eorum locum tenent, vnquam perfici potest aut fieri debet.

Beatus Cyprianus semel & iterum ait, episcopos esse apostolorũ successores; epist. 42. & epist. 65.

Diuus Hieronymus epist. 54. A pud nos apostolorum locum episcopi tenent.

Beatus Augustinus in psal. 45. explicans verba illa, pro patribus tuis nati sunt tibi filij; pro apostolis constitutos esse episcopos tradit.

Damasus in epist. de chorepiscopis: Solis apostolis, eorumque successoribus proprius est officij, tradere Spiritum sanctum.

Sanctus Gregorius in euangelia, homil. 26. Horum profectò nũc in ecclesia episcopi locum tenent, ligandi atque soluendi auctoritatem suscipiunt, qui gradum regiminis sortiuntur.

Beda lib. 3. in euangelium Lucae, cap. 5. Duodecim apostolos episcoporum formam exhibere simul, & demonstrare, nemo est qui dubitet.

Isidorus lib. 2. de ecclesiasticis officiis, ca. 5. Apostolis successerunt episcopi, qui sunt constituti per totum mundum in sedibus apostolorum.

Diuus Tho. in. 2. ad Cor. cap. 1. lectione 1. Soli apostoli electi & missi sunt principaliter à Christo: alij autem discipuli nõ missi

sunt principaliter, sed secundariò: & inde est, quòd apostolis succedunt episcopi, qui habent specialem curam gregis Domini; alij autem sacerdotes succedunt septuaginta duobus discipulis, qui gerunt vices commissas sibi ab episcopis.

Demum patres omnes in còcilio Tridentino declararunt, Episcopos in apostolorum locum successisse. *sess. 23. cap. 4.*

Sed quamvis hæc ita sint, non defunt aliqui, tribuètes presbyteris Cardinalibus obtinencias huius hæreditatis, quos iure, ac merito refellit noster Soto; quia nec iure diuino, nec ecclesiasticis traditionibus, nec sanctorum auctoritate, neque conciliorum, aut pòtificum decretis ea opinio fulciri potest, in lib. 4. Sententiarum distinct. 24.

EPISCOPOS ESSE PRESBYTERIS
omnibus superiores. Cap. 6.

SACER Dionysius ecclesiasticæ Hierarchiæ cap. 5. Est igitur pontificatus ordo, qui perficiènte vi præditus, munera Hierarchiæ, quæ perficiunt, secretus à cæteris ac cù delectu exequitur. & post aliqua: Demòstratù est igitur pontificù quidem ordinè, vim perficièdi habere, ac re perficere: sacerdotù autè illustrandi vim habere, atque lucem afferre.

Sàctus Ignatius epist. 6. Principes subditè estote Cæsari, milites principibus, diaconi presbyteris, presbyteri verò & diaconi, atq;

omnis

omnis clerus simul cum omni populo, & militibus, atque principibus, sed & Cæsare, obediant episcopo.

Diuus Augustinus epistola 19. Secundum honorum vocabula, quæ iam ecclesiæ vsus obtinuit, episcopatus presbyterio maior est.

Idipsum planè fatetur magnus ille presbyter Hieronymus, qui in multis epistolis ad Augustinum scribit, Domino sancto, & beatissimo Papæ Augustino Hieronymus in Domino salutem. & in vna illarum inquit: Vale mi amice charissime, ætate fili, dignitate parens, epist. 92.

Et, vt alia omittam, concilij Tridentini hæc sunt verba. Sacrosancta synodus declarat, præter cæteros ecclesiasticos gradus, episcopos, qui in apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipuè pertinere, & positos (sicut apostolus ait) à spiritu sancto, regere ecclesiam Dei, eosque presbyteris superiores esse, ac Sacramentum confirmationis conferre, ministros ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent, *sess. 23. ca. 4.*

Nec solum aliis presbyteris, sed etiam illis, qui titulos in vrbe habebant, episcopi olim fuere antelati, vt videre licet in omni-

A 5 bus

IO DE DIGNITATE
bus synodis Romæ habitis à tempore san-
cti Siluestri . vide cap. præful. 2. quæst. 4.
& c. cùm apostolus . de censibus . & Onu-
phrium Panuinum , lib. de episcopatibus ,
titulis , & diaconis cardinalium .

EPISCOPI SVNT IN
culmine dignitarum .

Cap. 7.

BEATVS Ambrosius lib. de digni-
tate sacerdotali , cap. 2. Honor , & sublimi-
tas episcopalis , nullis poterit comparatio-
nibus adæquari : si regum fulgori compa-
res , & principum diademati , longè erit in-
ferius , quàm si plumbi metallum ad auri
fulgorem compares .

Idem cap. 3. Nihil in sæculo sublimius
episcopis reperiri potest . & post aliqua : Ni-
hil est episcopo excellentius .

Eusebius Papa epistola 3. Manus impo-
sitionis Sacramentum ab aliis perfici non
potest , nisi à summis sacerdotibus ; neque
ab aliis quàm ab illis , qui apostolorum lo-
cum tenent , perfici potest .

Sic etiam Rabanus episcopos appellat
summos sacerdotes . c. nouissimè , de conf.
distinct. 5.

Melchisedes Papa vocat episcopos ponti-
fices summos . c. de his , de consecra. dist. 5.

Vrbanus Papa epist. de rerum cõmunio-
ne : Quòd autè sedes episcoporum in eccle-
siis ex-

EPISCOPORVM. II
siis excelsæ constituta , & præparata inue-
niuntur in throno , speculationè , & potestæ
tem iudicandi , & soluendi , atque ligandi à
Domino sibi datam materiem docent .

Diuus Hieronymus ad Augustinum
sanctum episcopum : Tu qui iuuenis es , &
in pontificali culmine constitutus , doceto
populos , & nouis Africæ frugibus Romana
recta locupletato . epist. 89.

QVIBVS VERBIS HONORABANT
episcopos summi pontifices . Cap. 8.

VETVSTISSIMI , & sanctissimi Ro-
mani pontifices per trecetos quinquaginta
continuos annos scribere solebant ad cæte-
ros episcopos his verbis ; Dilectissimo fratri ,
vel charissimo fratri . vt passim inuenies in
epistolis sancti Euaristi , & sancti Leonis , &
aliorum omnium , qui per id temporis in-
teruallum fuere summi pontifices , ab anno
Domini 96. vsque ad annum 460.

Quidam verò illorũ simul coniungebant
eadem verba scribentes , charissimis , & dile-
ctissimis fratribus : vt videre est in epistolis
sanctorum Telesphori , Cornelij , Felicis &
Pelagij secundi , qui fuit electus anno Do-
mini 579.

Alij eos appellabant fratres , & coepisco-
pos , vt Callistus , Cornelius , Sixtus , 2. Felix ,
Marcellinus , Siluester , Leo magnus , & san-
ctus Siricius , qui scribit , dilectissimis fratri-
bus

bus, & coepiscopis: & Innocentius primus episcopus Hispaniæ dulcissimis fratribus.

Creuit etiam hono: ille non solum per eadem tempora, sed etiam per multa sequentia: his enim verbis scripserunt.

Reuerendissimo fratri, & coepiscopo Aurelio Damasus.

Reuerendissimis, atque dilectissimis fratribus Athanasio, & vniuersis Ægyptiorum episcopis Fœlix 2. in Domino salutem.

Domini sanctissimis, & Deo amantissimis vniuersis episcopis Liberius episcopus in Domino salutem.

Innocentius primus ad Iohannem Chrysostomum; Frater reuerendissime. epist. 29.

Bonifacius secundus ad episcopum Alexandrinum: Deus te incolumem custodiat reuerendissime frater.

Reuerendissimo fratri Valerio episcopo Iohan. 2. qui fuit electus anno 532.

Reuerendissimo fratri episcopo Dauid Benedictus in Domino salutem: is fuit eius nominis primus electus anno 575.

Diuus Gregorius in præfatione moralium Leandrum nostrum vocat reuerendissimum & sanctissimum fratrem, & coepiscopum.

Idem epistola ad regē Recaredum: Reuerendissimo viro fratri, & coepiscopo nostro Leandro, epist. 126. lib. 7.

Idem

Idem Diuus in responsionibus ad episcopum Cantuariensem: Reuerendissimo fratri Augustino episcopo.

Idem sanctissimo fratri Secundino episcopo, Gregorius seruus seruorum Dei.

Idem reuerendissimos fratres, & coepiscopos nostros, libr. 2. epist. 39. & eodem lib. Sanctissimo fratri meo, epist. 91.

Et alibi, vir reuerendissimus Passius frater, & coepiscopus noster, libr. 7. epist. 13.

Idem reuerendissimo fratri Fœlici episcopo, libr. 12. epist. 31. fuit autem electus anno 590. & sedit annos 13. cum dimidio.

Sanctus Martinus 1. in concilio Lateranensi dixit: Stephanus reuerendissimus Dorensis episcopus: fuit electus anno 647.

Idem in eodem concilio suggestionem reuerendissimorum episcoporum: quod sepe repetit:

Gregorius 2. Vniuersis reuerendissimis, & sanctissimis fratribus coepiscopis, epistola 2. & in aliis duabus, Reuerendissimo, & sanctissimo fratri Bonifacio coepiscopo: fuit electus anno 716.

Gregorius tertius duabus epistolis, Reuerendissimo, & sanctissimo fratri Bonifacio coepiscopo: electus anno 731.

Zacharias quater reuerendissimo, & sanctissimo Bonifacio.

Iohannes secundus in epistola Inter claras.

A 7 ras.C.

ras. C. de summa trinitate: Hipatium atque Demetrium sanctissimos viros, fratres, & coepiscopos meos.

Et alibi Zacharias episcopus seruus seruatorum Dei, reuerendissimo, sacratissimo Theodoro episcopo ecclesie Ticinensis. c. Pictarium. 30. quaest. 3. fuit electus anno 741.

Adrianus secundus in epistola ad Basilium imperatorem: Donatum sancte ecclesie Hostiensis, & Stephanum ecclesie Neapolitanae reuerendissimos episcopos. electus fuit anno 867.

Nec est praetereundus sanctus Iulius primus, qui in Synodo Romana ad episcopos loquens, dixit beatissimos fratres.

Et Leo magnus ad episcopos Bericæ: Dominis fratribus, merito beatissimis, in Christo venerabilibus. epistola 94.

Nicolaus 1. omnibus sanctissimis, & reuerendissimis patriarchis, metropolitans, & reliquis episcopis. fuit electus anno 858.

Cum exularet ab Anglia S. Anselmus archiepiscopus Cantuariensis, & in Urbem veniret, Urbanus 2. (qui fuit electus anno Domini 1088.) eum prostratum erexit, & in sella sedere fecit, & in cōuentu nobilium in processionibus, in stationibus semper & vbique à Papa secundus erat, vt in eius vita relatum est. lib. 2.

D x

SANCTVS Leo 1. ad episcopos Italiae epistola 2. Effecta certior sanctitas vestra sollicitius agere dignetur.

Diuus Gregorius episcopo Tonello: In nostra mente vestra magnitudo, & caetera lib. 7. epistola 77.

Idem Diuus Desiderio episcopo Galliae: Cum inter multa bona, quae nobis de magnitudine vestra. 12. cap. 5.

Idem Gregorio episcopo Italiae: Bonitatem vestrae excellentiae. lib. 1. epist. 12.

Idem vniuersis episcopis per Italiam: Excellentiam vestram valde diligo. lib. 2. c. 67.

Idem Pantaleoni episcopo Africae: Excellentiae vestrae non habetur incognitum. lib. 3. epistola 32.

Idem Venantio episcopo Patricio: Excellentiae vestrae electionem. lib. 11. epist. 14.

Euaristus epistola prima: Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis; filij charissimi & merito illustres.

Diuus Gregorius quatuordecim epistolis episcopis. loquens inquit, sanctitas vestra.

Anastasio episcopo Antiocheno: Suscepi epistolas dulcissimae mihi, atque suauissimae sanctitatis vestrae. epist. 81. li. quarti, & epist. 37. li. 3. epist. 90. lib. 4. epist. 119. li. 5. & 136.

Idem Diuus Dono episcopo Messanen-
si, ideo

si, ideo sanctitas vestra lib. 5. epistola 139. & epistola 160. & lib. 6. epistola 172. & epistola 178. & epist. 188.

Idem Eugenio episcopo Alexandrino: Suauissima mihi sanctitas vestra. & ad alios episcopos libro sexto epistola 201. lib. 7. epistola 30. & epistola 32. & eodem lib. parte 2. epist. 7.

Idem Leandro episcopo Hispalensi, Sanctitatis tuæ suscepisti epistolam. & post aliqua: Sanctitas vestra. epist. 107. lib. 7.

Damasus & ceteri episcopi Romæ congregati dilectissimis fratribus in Illyrio constitutis episcopis in Domino salutem: credimus sanctitatem vestram: quadam in epistola.

Innocentius ad synodum Mileuitanam: Multis uti possemus exemplis, nisi sciremus sanctitatem vestram ad plenum scripturas omnes scire.

Beatus Gregorius Sebastiano episcopo Risiniensi: Quamuis nulla merui beatitudinis vestræ scripta suscipere. lib. 1. epistola 27. & ad alios epistola 4. epistola 7. epist. 25. eiusdem lib.

Idem Iohanni episcopo Rauennæ: Quod scriptis vestræ beatitudinis minime respondi: lib. 2. epist. 32. & ad alios episcopos lib. 6. epist. 192. & lib. 7. epist. 3.

Idem Eugenio episcopo Alexandrino: Sanctissima

ctissima vestra beatitudo: lib. 7. epist. 29.

Damasus ad episcopos Africanos: Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota nos hortata est.

Nicolaus 2. in sexta synodo Romana dixit: Nouit beatitudo vestra dilectissimi fratres, & coepiscopi. c. in nomine. 23. distinct. fuit electus anno 1059.

Vides ut summi Pontifices non adulates, sed episcopalem dignitatem iuste honorantes, episcopis scripserint, reuerendissimos, ac sanctissimos sapienter eos nominantes: atque adiecerint magnitudo vestra, excellentia vestra, sanctitas vestra, beatitudo vestra. quæ omnia ad honorem ipsorum non parum faciebant, cum & ipsi summi Pontifices episcopi sint, & episcoporum, atque adeo ecclesiæ militantis caput.

VALDE ESSE HONORANDOS EPISCOPOS etiam à principibus laicis. Cap. 10.

DIVVS Clemens epistola 1. ad Iacobum fratrem Domini: Omnes, inquit, principes, & cunctos homines episcopis obedire, & capita sua submittere, diuus Petrus præcipiebat. c. omnes de maior. & obed.

Idem Clemens lib. 2. constitutionum apostolicarum cap. 11. O episcopo, stude munditia operum excellere, cognoscens locum, ac dignitatem tuam tanquam locum Dei obtinens, eo quod præces omnibus, do-

minis

minis, sacerdotibus, regibus, principibus, patribus, filiis, magistris, atque subditis simul omnibus.

Idem cap. 30. Episcopus est post Deum pater vester: is princeps, & dux, & rex vester; denique is terrenus Deus post Deum, cui à vobis honor debetur.

Et cap. 38. Episcopos esse principes, & reges vestros putatote. & paulo post: Quanto anima corpore est excellentior, tantum sacerdotium regno prestat; ideo episcopum diligere debetis ut patrem, timere ut regem, honorare ut dominum.

Sanctus Ignatius epistola 6. præcipit, ut presbyteri, & diaconi, & omnis clerus, & populus, & milites, & principes, & Cæsar ipse, obediant episcopo.

Idem Diuus epistola 7. Ego dico honorate Deum auctorem omnium, & Dominum; episcopum autem tãquam principem sacerdotum, imaginem Dei ferentem; principatum quidem secundum Deum, sacerdotium verò secundum Christum: post honorare oportet etiam regem.

Sanctus Gregorius Nazianzenus oratione 15. Quid autem de vobis dicemus principes, & in potestatibus constituti? Num sermonẽ suscipitis liberũ? & quòd lex Christi vos meę potestati, meoq; subiecit tribunali? imperamus enim & ipsi, addo imperio ma-

iori, &

iori, & perfectiori. aut oportet potius ut spiritus subdit carni? cælestiaq;ue terrestribus?

Clemens quintus: Episcopi dicuntur sanctissimi, Christi legati existunt, spirituales sunt patres, nostriq;ue fratres, & coepiscopi: columnæ comprobatur ecclesiæ. Clem. 1. §. nec super, de pœnis.

Sanctus Gregorius ad Mauritium Augustum: Quid ergo mirũ, si illos vestra pietas dignatur honorare (idest episcopos) quibus in suo eloquio honorem tribuens, eos aut angelos, aut Deos ipse etiam appellat Deus. lib. 4. epist. 75.

DE IMPERATORE CONSTANTINO. Cap. 11.

Ab exordio ecclesiæ Christi, principes Catholici verbis & factis semper ostenderunt, quantum episcopis tribuendum sit. ac primũ Constantinus ille magnus ingressus locum, in quo episcopi conuenerant ad concilium Nicænũ celebrandũ, in medio conuentu erectus constitit: ac cum parua quedã sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius consedit, quàm episcopi ad id innuissent. ut est apud Eusebium lib. 3. de vita eiusdem, cap. 10.

Hæc eadem referens in historia ecclesiastica Socrates lib. 1. capite 5. inquit: Simulatque aduentauit, in media turba erectus constitit; nec prius assidere voluit, quàm episc-

episcopi, ut ita faceret, innuissent. tanta enim reuerentia & pudor imperatoris animo erga illos viros in sedis.

Theodoritus quoque (lib. 1. cap. 7.) ita scribit: Sella parua in medio posita, (istud enim sibi permitti ab episcopis postulauerat) confedit: & omnis diuinus ille cœtus se pariter in sedibus collocauit. quod Nicephorus quoque memorat, lib. 8. cap. 16. & Eusebius reperit lib. 3. historiæ ecclē. cap. 10.

Nec solum supradictos, sed etiam episcopos alios, ut patres, in dō verò ut Dei prophetas, omnino honorificè reuerebatur, ut idem Eusebius in eadem historia memoriæ prodidit. lib. 3. cap. 22.

Idem Constantinus, cum episcopos nonnullos cōuiuio exceperat, ipse se episcopum appellauit, his ferè verbis, Vos intra ecclesiam, ego extra ecclesiam à Deo episcopus constitutus sum. quæ uerba se ab eo audiuisse ait Eusebius lib. 4. de uita Constantini capite 2. 4. & postea scribit, omnes episcopos conuiuio exceperat, maximumque eis honorem detulit. eodem libro, cap. 46.

Idem Imperator semper episcopos secum retinebat, etiam cum in bellum proficisceretur. quod reges Hispaniæ facere quoque solebant, ut ex nostratum historiis liquido perspicitur. de Constantino autem Eusebius, lib. 4. de uita eiusdem ca. 56. De

expe-

expeditione, inquit, cum episcopis, quos secum habebat, cōmunicabat: existimās oportere, ex his aliquos ad pietatis officia maximè idoneos, perpetuo sibi adesse. illi uerò libenter quidem sequuturos se, nec uestigium ab eo discessuros, sed unā militiam obituros. & apud Deum supplicibus uotis se pugnaturos recipiebant. hac ille uoluntatum & studiorum professione uehementer delectatus, totius expeditionis quasi uestigia eis expressit, ac ad bellum illud suscipiendum, tabernaculum interim ad ecclesiæ similitudinem magnificentia faciendum curauit, in quo Deo, uictoriarum datori, ipse cum episcopis supplicaret.

Ex multis episcopis, quos simul exceperat conuiuio Constantinus, alij eum ipso imperatore in mēsa accubere, alij prope ualvas triclinij utrinque assederunt, auctore Eusebio, libro 3. de uita eiusdem, cap. 14.

Id ipsum plenius narrat Nicephorus his uerbis: Ad epulum Constantinus synodum Nicenam inuitat: & toris plurimis ordine suo collocatis, eodem in loco exceperat: multisque & sermonibus & donis honorificentiam & liberalitatem erga illos declarans, præclarissimos quosque eorum mensæ suæ adhibet; quorum quidem, cum ille mutilata propter Christum cerneret mēbra, atque fidei eorum constantiam inde colligeret, la-

biis

biis ipse suis cicatrices eorum exoculari & venerari dedignatus non est, gratiani se osculo eiusmodi & benedictione eorum percipere confisus. hæc ille libro 8. cap. 26. quæ omnia fere descripsit ex Theodorito, qui etiam scribit, Constantinum episcopos illustriores, suæ ipsius mensæ fecisse participes, libr. 1. historia ecclesiast. cap. 11.

In epistolis quoque suis Constantinus episcopos honorabat; ad Eusebium enim scribens inquit: Quæ fuerint à sanctitate tua præscripta, & Deus te frater charissime diu florentem seruet. Eusebius libr. 2. de vita Constantini, cap. 45.

Item ad Macarium episcopum: Restat ut tua sanctitas. idem libro 3. eiusdem operis, cap. 31.

Item ad episcopos in Tyri synodo cōgregatos: De cætero vestræ sanctitatis partes. idem Eusebius libr. 4. cap. 42.

Item ad episcopos, qui ad Nicænā synodum venire non potuerunt: Nos ipsos à fœda illa conscientia & societate retrahamus, fratres reuerendissimi. apud eundem libr. 3. historia ecclesiastica, cap. 25.

Postremò ecclesiastica restatur historia: Quòd cum piæ memoriæ Cōstantino principi in scripto oblata: accusationes contra episcopos fuissent, libellos quidem accusationis accepit, & eisdem, qui accusati fuerant,

rant, episcopis cōuocatis, in eorum conspectu libellos quos acceperat, incendit, dicens: Vos dii estis à vero Deo constituti, ite, & inter vos causas vestras discutite: quia dignū non est, ut nos iudicemus Deos. Hæc sanctus Gregorius lib. 4. epist. 75

DE MAGNO THEODOSIO.

Cap. 12.

THEODOSIUS imperator Hispanus, qui non minus quàm Constantinus fidem catholicam fuit, episcopos quoque honorauit ac reueritus est. Cum enim Amphilocheus episcopus Arcadium, Theodosij filium, data opera debita reuerentia profectus non fuisset, & imperator veluti filius iniuria affectus esset, grauiter cōmotus cum cōuicio episcopum abduci iuberet, ac postea intelligeret, prudentissimè id factū fuisse, ut eo exēplo Theodosius Arrianos expelleret, qui Dei filiū inhonorabant: quā primū ad se Amphilocheum accersiuit, & ad pedes eius prouolutus, veniā ab eo petit. ut plenius id narrat Nicephorus li. 12. eccle. historię, ca. 9

Notissima quoque historia est, Diuum Ambrosij tēplo exclusisse Theodosium, additis verbis acerrimis: & tamen catholicus imperator, quia in diuinis legibus educatus fuerat, certoque sciebat, quæ nam imperatorum, & quæ etiam episcoporum essent munia; obediuit Ambrosio, & maxima

cum

eum reuerentia profecutus est, vt prolixè memorat Nicephorus eodem li. 12. ca. 41.

Addit Sozomenus, se cognouisse, aliud ab Ambrosio cum eodè imperatore factū. Moris erat (inquit) vt imperatores dū sacris interessent, in sacrario sederent maiestatis causa à populi cōsortio separati: Ambrosius autem considerans, eam consuetudinē vel ex assentatione, vel ex ordinis inscitia effrenatam, imperatori in ecclesia locum assignauit ante sacrarij cancellos, ita vt populum imperator; imperatorem sacerdotes ordine sedis antecederent: hanc autem optimam cōstitutionem Theodosius imperator approbavit, & successores eius corroborauerunt, ac nos eam ex eo vsque tempore conseruatam cernimus. hæc ille, libro 7. historiae ecclesiae, ca. 24.

Theodoritus quoq; eadem cōmemorans, ita scribit: Vbi tempus postulauit, vt imperator dona sacræ mensæ offerret, in sanctuarium ingressus est, & cū dona obtulisset, intus pròpe cancellos mansit. at magnus ille Ambrosius non conticuit quidem, sed locorum differētiam eum docuit. ac primum sciscitatur, ecqua re egeret: & cū respondisset imperator, se expectare diuinorum mysteriorum perceptionem, significauit illi per primum diaconum, qui ei ministrabat, ad loca interiora solis sacerdotibus adi-

tum

tum patere, eademq; aliis omnibus inaccessa esse. iubet igitur vt exeat, & cum reliquis laicis consistat. nam purpura, inquit, imperatores, non sacerdotes efficit. quam admonitionem excepit lubens imperator fidelissimus, responditq; se non animi confidentia inductum, mansisse intra cancellos, sed hanc consuetudinem Constanti-nopoli didicisse. quare habeo, inquit, etiam pro hac medicina gratiam. tantis & tam eximiis virtutis ornamentis enituit tum episcopus, tum imperator. Hactenus Theodoritus lib. 5. cap. 12.

Quem in his aliisque secutus Nicephorus, loco paulo antè citato adiungit: Ad hunc modum & imperator & episcopus mirifica enituere virtute, vt mihi decernere facile non sit, vtrum alteri præferam: plurimum sanè illius in dicendo libertatem, huius autem in rebus diuinis religionem; & item illius ardorem, huius sincerā in Deum fidem admiror. & paulo post:

Vix aliquando tandem, inquit Theodosius, quod discrimen sit inter imperatorem & sacrorum antistitem, cognoui. vix veritatis doctorem inueni; vnum namque qui pro dignitate sua episcopali nomine rectè vtatur, Ambrosium reperi: quantum commoditatis obiurgatio, affectione vitiosa carens, si in tempore à viro spectatæ virtutis

B

&

& iustitiæ adhibeatur, adferat, indicans.

Episcopus quoque reuerendissimos appellare solebat idē Theodosius, vt ex duabus eius epistolis liquet, quas Laurentius Surius posuit in tomo 2. conciliorum.

DE THEODOSIO IVNIO-
re. Cap. 13.

THEODOSIUS junior, nepos magni Theodosij Hispani, piē ac rectē in omnibus à sorore Pulcheria educatus, in honore quoque habuit episcopos. quid enim aliud facere potuisset catholicus imperator, qui quadraginta & duos annos maxima cum pietate imperauit, ita vt vitam ipse & administrationem suam tanquam imperij formam posteritati reliquerit; vt ait Nicephorus lib. 14. historię ecclesiasticę, cap. 58.

Sed vno tantum exemplo contentus ero, quia (vt mihi quidem videtur) est scitu dignissimum. Cum iniustē diuus Chrysostomus in exilium missus, & illic mortuus ac sepultus esset, plebs Constantinopolitana petiit ab imperatore Theodosio, vt sanctus ille vir ab iniusto exilio reuocaretur; & cum imperatoris permisso eius corpus adducere conarentur; tumulus immobilis prorsus fuit, neque mulrorum manibus loco moueri potuit quod vbi imperator cognouit, statim caussam eius rei intellexit. itaq; litteris subrica scriptis, virum sanctum, vt adduci se pate-

se pateretur, obtestatus est. litterę ipsę supra pectus eius positę, & peruigilium actum, precesq; ad Deum fusę sunt. ita tumulus se abducentibus facilem prębuit, & sanctus ipse pondus eius leuius redditum, vnā cum batulis simul ferre visus est. & has fuisse litteras ipsius Theodosij, quas mox adiugam, Nicephorus ipse auctor est, eodem lib. 14. cap. 43.

Orbis totius doctori & spiritali patri Iohanni sancto, & aurei oris patriarchę, Theodosius imperator. Corpus tuū itidem vt aliorum, mortuum esse putantes, pater honorande, transferre id, & adducere ad nos, sicuti filij parentum amantes, desiderauimus. cum autem debitum prorsus honorem, & quantam opus fuit summisionem & modestiā, eam in rem non contulerimus, imperialis fortasse factus leges in rebus, quibus nos magis quā imperio ipso honestos esse decuit, secuti: non immeritō voto nostro excidimus. at tu pater patrum verē reuerendissime (nunc enim veluti uidentem alloquimur) ad desiderium potius nostrum, quā ad cœptum tuū spectans, veniam da pœnitentibus, qui longē magis quā alius quisquam pœnitentiam docuisti, & nos vicisti: idoneumq; castigationis desiderio flagranti, erroremq; suum agnoscenti animę, eo quod huc vsque red-

itum ad nos tuum detrectaris, exemplum exhibuisti: redde teipsum nobis quæso, redde. ut enim longiore mora & dilatione nos amplius etiam affligas, neque commiserationis visceribus tuis, neque amori & expectationi nostræ dignum est: qui non solum corpus & cineres, sed solam etiam umbram tuam cernere cupimus, litteræ tales fuere, ut ait Nicephorus, penes quem sit earum fides.

DE ALIIS PRINCIPI-
bus. Cap. 14.

NON modò Constantinus ac duo Theodosij, sed alij quoque imperatores & principes Christiani episcopos venerati sunt: quorum aliquos breuiter commemorabo.

Ac primùm Philippus, primus imperator Christianus, cum precationum in die postremæ vigiliæ paschatis vnâ cum multitudine in ecclesia particeps fieri vellet, fama est non prius ab episcopo, qui tunc ecclesiæ præerat, permillum esse intrare, quàm se confessus fuisset, & inter eos, qui peccatorum vinculis adhuc tenebantur astricti, locumque pœnitentiam agentibus præstitutum occupabant, se sua sponte collocauisset: episcopumque dixisse, eum nõ alia conditione, nisi istud faceret, propter multa delicta, quæ ab illo ferebantur admissa, aliquando ab ipso in ecclesiam receptum fore.

fore. imperatorem autem alacri animo, & lubenti, episcopo morem gessisse, & ingenuam modestiam, ac religiosam piamque affectionem, Dei timore incitatum, re ipsa declarasse memorant. hæc Eusebius lib. 6. historiae ecclesiasticæ, cap. 27.

Constantius imperator in epistola ad episcopos Arimini coactos inquit: Vestræ sanctitati minimè obscurum est. auctor Socrates lib. 2. historiae ecclesiasticæ, ca. 29.

Valentinianus, Valens, & Gratianus, epistola missa episcopis diœceseos Asiæ, & alijs episcopis, scribunt, beatissimi episcopi: ut est apud Theodoretum libro 4. capite 7. additque Nicephorus, ter beatissimi episcopi. lib. 11. cap. 30.

Pulcheria Augusta quadam in epistola scribit, Anatolium episcopum sanctissimum. & in alia, episcopos reuerendissimos. & rursus: Deus vos custodiat per multos annos sanctissimi, & Deo amantissimi patres. tomo 2. conciliorum.

Valentinianus & Martianus in epistola ad Dioscorum: Sanctissimis & beatissimis episcopis: eodem tomo 2.

Leo imperator, eius nominis primus, Anatolio episcopo: Tuæ sanctitati minimè obscurum arbitramur. apud Euagrium lib. 2. historiae ecclesiasticæ, ca. 9. & alibi: Thalassius reuerendissimus Cæsareus episcopus. apud

Nicephorum libro. 15. cap. 30.

Basiliscus Imperator, Timotheo reuerendissimo & sanctissimo Alexandriae archiepiscopo. & post aliqua, à sanctissimis vbiq; episcopis. rerulit Euagrius li. 3. cap. 4. & alibi: Imperatores ac Cæsares Basiliscus, & Marcus, reuerendissimo & sanctissimo patriarchæ & episcopo Acatio. idem Euagrius eodem lib. 3. cap. 7. atque eadem commemorat Nicephorus lib. 16. cap. 1. & cap. 7.

Zeno Imperator, cæsar semper Augustus, reuerendissimis Alexandriae, Ægypti, Libyæ, & Pentapolis episcopis. Euagrius li. 3. c. 24.

DE EADEM RE.

Cap. 15.

Iustinianus in quinta Synodo generali, ses. 5. scribit, Cosine sanctissimo episcopo: & significamus tuæ sanctitati. vt est in tomo 2. conciliorum. & idem Iustinianus in epistola ad Ioannem papam, inquit: Properauimus hoc ad notitiam deferre vestræ sanctitatis per Hypatium & Demetriū beatissimos episcopos. codice Iustiniani. titulo, de summa trinitate. epistola, victor.

Constantinus quartus in Synodo sexta episcopos vocat sanctissimos. & in fine adiungit: Bene valete sacratissimi auxiliatores pietatis.

Constantinus & Irene, in epistola ad secundam synodum Nicenam, episcopos appellant

pellant sanctissimos. tomo 3. conciliorum.

Basilii Imperator, oratione ad octauam synodum: Vestra sanctitas, Deo amantissimi summi sacerdotes. & iterum: Deo amicissimi summi sacerdotes: & omnibus sanctissimis episcopis.

Clodouæus quoque rex Gallie ad episcopos concilij Aurelianensis scripsit: Dominis sanctis, & apostolica sede dignissimis episcopis, Clodouæus rex. Beatitudinem vestram præterire non potuit.

Eringius Hispaniarum rex, in concilio secundo Toletano, episcopos vocat sanctissimos patres, & reuerendissimos patres. & idem rex in concilio 13. inquit: Sanctissimi, religiosa pietate excolendi pontifices.

Ac semper in Hispania episcopi in magna veneratione fuerunt & sunt, non solum apud cæteros omnes, sed etiã apud catholicos reges, quorũ consiliarij existunt, & quibus hodie quoque sunt reuerendi in Christo patres, & archiepiscopi admodũ reuerendi.

Innocentius quoque tertius ait: Reges & principes archiepiscopis & episcopis suis (sicuti debent) reuerenter assurgunt, & eis iuxta se venerabilem sedem assignant. cap. solitæ. de maioritate & obedientia.

Postremò in regnis Hispaniarum & in regno Polonie, & vbiunque religio catholica viget (præterquàm in quibusdam Italiæ

32 DE DIGNITATE
prouinciis) episcopi reueréter & honorificè
ab omnibus coluntur; à dynastis etiam &
principibus: qui quo magis pij & orthodoxi
sunt, eo magis episcopos honorare solent.

Sed illud non est prætereundum, quod
Sozomenus memoriæ prodidit, in fine libri
secundi ecclesiasticæ historia: inquit enim,
Constantinum magnū in ecclesia apostolorum
fuisse sepultum, & ab eo consuetudine
ducta Imperatores Christianos in eadem
ecclesia sepeliri, atque episcopos etiam. &
mox adiungit: Quippe cum dignitas sacer-
dotalis imperij dignitati par sit; imo verò in
locis sacris primas partes obtineat.

QVAM SIT INIQVVM
episcopos spernere. cap. 16.

DIUVS Clemens Papa epistola 3. scri-
bit: Siue honor siue iniuria episcopo dese-
ratur, in Christū redundat, cuius locū tener.

Sanctus Anacletus Papa epistola 2. apo-
stolis decedentibus, in locum eorum succes-
serunt episcopi, quos qui recipit, & verba
eorum, Deum recipit; qui autem eos sper-
nit, eum à quo missi sunt, & cuius fungun-
tur legatione, spernit, & ipse indubitanter
spernetur à Domino.

Octaua Synodus generalis can. 14. qui
diuina gratia spiritualemente fortiuntur digni-
tatem (id est episcopi) ordinem celestis hier-
archiæ referunt in terris: quare meritò san-
cimus,

cimus, vt digno in honore tam à principi-
bus, quàm à cæteris omnibus habeantur.
non oportet itaque, vt principibus, vel viris
militari dignitate præditis, obuiam longissi-
mè procedant ab eorum ecclesiis, nec à mu-
lis, equisue descendant in occursum, aut ti-
midè abiectèque ante genua procidat, vel
ut adoraturi, imo verò nō accedat ad men-
sas secularium principum, sed cum omni
modestia, quæ spiritualemente deceat digni-
tatem, officia omnibus & debita tribuant,
cui vectigal, vectigal, cui honorè, honorem;
dūmodo principes, & pij imperatores agno-
scant sibi æquales episcopos, vt liberè au-
deant reprehendere & increpare, & princi-
pes, & cæteros, qui militari honore fruun-
tur, si quid peccauerint. Si quis verò epi-
scopus post hanc sanctionem, suam deho-
nestauerit dignitatem, cadēs ab honore sibi
per canones debito, vixeritque abiectè secu-
dum veterem & agrestem consuetudinem;
amoueat per annum: & princeps, qui in
causā fuerit, excomunicetur per biennium.

Patres in concilio Tridentino: Non po-
test sancta synodus non grauius dolere, au-
diens episcopos aliquos sui status oblitos
Pontificum dignitatem non leuiter deho-
nestare: qui cum regum ministris, regu-
lis, & baronibus in ecclesia & extra indecē-
ti quadam demissione se gerunt, & veluti

34. DE DIGNIT. EPISCOPORVM.
 inferiores ministri altaris nimis indignè, nō
 solum locum cedunt, sed etiam personaliter
 illis inferiunt. Quare hæc & similia dete-
 stans sancta synodus, sacros canones om-
 nes, conciliaque generalia, atque alias apo-
 stolicas sanctiones ad dignitatis episcopalis
 decorem & grauitatem pertinentes reno-
 uando præcipit, vt ab huiusmodi in poste-
 rum episcopi se abstineant, mādans eisdem,
 vt tam in ecclesia, quàm foris suum gradum
 & ordinem præ oculis habentes, vbique se
 patres, & pastores esse meminerint; reliquis
 verò tam principibus, quàm cæteris omni-
 bus, vt eos paterno honore ac debita reue-
 rentia prosequantur. sess. 25. cap. 17.

Beatus Ignatius, D. Ioannis euangelistæ
 discipulus, epist. 3. inquit: Si vobis episcopi
 non obediunt omnes clerici, omnesque
 principes, atq; reliqui populi, nō solū infa-
 mes, sed etiam extorres à regno Dei, & con-
 fortio fidelitū, ac à limitibus sanctæ Dei ec-
 clesiæ alieni erūt: eorum enim est vobis obe-
 dire vt Deo, cuius legatione fungimini. c. si
 autem. 11. quæst. 3.

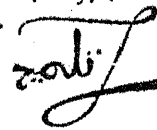
Ad summam, qui episcopos spernit, o-
 culos Domini, clauas, & columnas ecclesiæ
 spernit, angelos atque Deos spernit: po-
 stremò hierarchiam ecclesiasticam subuertit,
 atque in eis Christum Dominū spernit.

FINIS.

APPROBATIO.

HOC de Episcoporum dignitate summarium
 à Reuerendissimo D. Iacobo Simanca Pacense
 Episcopo diligentissimè ac doctissimè excerptum
 & subductum, piorum omnium lectione dignum
 censemus, & ad ecclesiasticam auctoritatē asse-
 rendam valde opportunū iudicamus, testamurq;
 nihil habere quod quemquā piè de catholica ve-
 ritate sentientem offendere possit. Datum Ant-
 werpiæ pridie festi S. Michaelis, 1574.

Ben. Arias Montanus.

Hoc de Episcoporum dignitate opuscu-
 lum hac tempestate vtilissimum est, & vt
 imprimatur & ab omnibus legatur, dignis-
 simum: in eo, quod sanctæ Catholicæ Ro-
 manæ ecclesiæ religionem vel bonos mores
 offendat, nihil continetur.

Ita est, Henricus Ziberus Dunghen, Cano-
 nicus Antuerpiensis, S. T. Doct.